

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 91/2018-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. februára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Richardom Kováčom, Družstevná 23, Horné Lefantovce, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 So 1/2016 z 26. septembra 2017, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. januára 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 So 1/2016 z 26. septembra 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok“), ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Sociálna poisťovňa - ústredie (ďalej len „Sociálna poisťovňa“) rozhodnutím č. 40689-8/2012-BA z 12. decembra 2012 rozhodla, že sťažovateľ má nárok na úrazovú rentu podľa § 272 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) od 1. januára 2004 v sume 87,80 € mesačne, ktorá bude podliehať zvyšovaniu podľa príslušných ustanovení tohto zákona, a že podľa § 293a zákona o sociálnom poistení sťažovateľ nemá nárok na úpravu výšky úrazovej renty.

Sťažovateľ označené rozhodnutie Sociálnej poisťovne napadol žalobou na Krajskom súde v Nitre (ďalej len „krajský súd“), ktorý rozsudkom sp. zn. 23 Sp 7/2013 zo 6. mája 2013 (ďalej len „prvý rozsudok krajského súdu“) rozhodnutie Sociálnej poisťovne potvrdil.

Proti prvému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 So 29/2013 z 29. januára 2015 tak, že rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nedostatočného odôvodnenia.

Krajský súd následne v poradí druhým rozsudkom sp. zn. 23 Sp 7/2013 z 12. októbra 2015 (ďalej len „druhý rozsudok krajského súdu“) rozhodnutie Sociálnej poisťovne č. 40689-8/2012-BA z 12. decembra 2012 opätovne potvrdil.

Proti druhému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom tak, že ho potvrdil.

Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že najvyšší súd sa odchyľil od svojho skoršieho rozhodnutia v danej veci, ktorým zrušil prvý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. K tomuto cituje z odôvodnení prvého a druhého rozsudku krajského súdu a tvrdí, že odôvodnenia týchto rozsudkov sú „podobné“. Uvádza, že z citovaných odôvodnení rozsudkov krajského súdu „je zrejmé“, že sa vôbec neriadil závermi najvyššieho súdu vyjadrenými v zrušujúcom uznesení sp. zn. 1 So 29/2013 z 29. januára 2015. Krajský súd v druhom rozsudku „uviedol v podstate rovnaké závery, ktoré riadne neodôvodnil“.

Sťažovateľ ďalej tvrdí, že všeobecné súdy nesprávne aplikovali § 293a zákona o sociálnom poistení. Z označeného ustanovenia *«priamo nevyplýva, že „pravdepodobný zárobok zohľadní vo výške 75 % minimálnej mzdy zamestnancov v pracovnom pomere odmeňovaných mesačnou mzdou, ktorá platila k 31. decembru 2003“ sa má použiť na občana, ktorý je evidovaný ako nezamestnaný»*.

Sťažovateľ tiež namieta, že ho Sociálna poisťovňa „svojvoľne ukrátila... na jeho právach tým, že mu vypláca úrazovú rentu (náhradu za stratu na zárobku) nezákonne po odpočítaní dane a na valorizáciu používa túto sumu“.

Napokon sťažovateľ tvrdí, že postupom najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže rozhodoval o ním podanom odvolaní viac ako 21 mesiacov.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:
„1. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. septembra 2017 č. k. 1So 1/2016-174 porušené bolo.

2. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa

čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. ISo 1/2016 porušené bolo.

3. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. septembra 2017 č. k. ISo 1/2016-174 sa zrušuje a vec sa Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky vracia na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť finančné zadostučinenie sťažovateľovi vo výške 10.000,- eur (slovom desaťtisíc eur) na účet právneho zástupcu sťažovateľa.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania...“

II.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že tento vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09).

Ústavný súd už opakovane uviedol (II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom zaručených práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia je taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a z ktorého musí byť bez ohľadu na to, či sa odvolací (prípadne dovolací) súd stotožní a inkorporuje odôvodnenie rozhodnutí inštančne nižších súdov, zrejme, že sa zaoberal a vyjadril k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na ním prejednávanú vec a neuspokojil sa bez ďalšieho so závermi inštančne nižších súdov [porov. napr. Helle v. Fínsko, č. 20772/92, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 19. 12. 1997, bod 60; Rajkovič v. Chorvátsko, č. 50943/99, rozhodnutie ESLP o prijateľnosti z 3. 5. 2001, bod 2].

Vzhľadom na okolnosti daného prípadu ústavný súd považuje za potrebné poukázať aj na povahu a špecifiká správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok

vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Treba preto vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy (porov. IV. ÚS 127/2012).

Namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu

Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd sa v napadnutom rozsudku odchyľil od svojho skoršieho rozhodnutia v danej veci, ktorým zrušil prvý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia. Namieta tiež nesprávnu aplikáciu § 293ao zákona o sociálnom poistení a skutočnosť, že ho Sociálna poisťovňa „ukrátila... na jeho právach tým, že mu vypláca úrazovú rentu (náhradu za stratu na zárobku) nezákonne po odpočítaní dane a na valorizáciu používa túto sumu“.

Pri hodnotení napadnutého rozsudku ústavný súd vychádzal z ustáleného právneho názoru, podľa ktorého rozhodnutie súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 320/2012), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. IV. ÚS 350/09).

Krajský súd vo svojom druhom rozsudku uviedol: „Predmetom rozhodovania preskúmaným rozhodnutím odporkyne nebolo rozhodovanie o priznaní úrazovej renty, ale jej úprava podľa § 293ao zákona.

Podľa § 293ao zákona o sociálnom poistení, ak pri určení výšky náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity, alebo čiastočnej invalidity, ktorá sa podľa § 272 ods. 3 považuje za úrazovú rentu, alebo sa vypláca ako úrazová renta podľa § 293o ods. 1, 2, sa zohľadnil počas trvania nezamestnanosti za

obdobie od 01. 01. 2004, pravdepodobný zárobok a nárok na výplatu tento úrazovej renty má trvať aj po 31. 12. 2007, úrazová renta sa vypláca od splátky splatnej po 31. 12. 2007 v sume, v ktorej sa pravdepodobný zárobok zohľadní vo výške 75 % minimálnej mzdy zamestnancov v pracovnom pomere odmeňovaných mesačnou mzdou, ktorá patrila k 31.12. 2003.

Ustanovenie § 293ao sa výlučne vzťahuje na prípady ak je poškodený po utrpení pracovného úrazu evidovaný ako nezamestnaný. Preto ako zárobok dosahovaný u poškodeného po pracovnom úraze sa zohľadňuje tzv. pravdepodobný zárobok, ktorý by poškodený mohol dosiahnuť vzhľadom na svoju pracovnú schopnosť obmedzenú následkami pracovného úrazu. Toto ustanovenie zároveň určuje, že pravdepodobný zárobok počas trvania nezamestnanosti sa považuje suma zodpovedajúca 75 % min. mzdy zamestnancov v pracovnom pomere odmeňovaných mesačnou mzdou, ktorá patrila k 31. 12. 2003.

Námietka navrhovateľa, aby bolo aplikované ustanovenie § 293ao na jeho prípad, je právne irelevantná, pretože toto ustanovenie sa výlučne vzťahuje na prípady, ak je poškodený po utrpení pracovného úrazu evidovaný ako nezamestnaný, čo navrhovateľ nespĺňal, pretože on nebol nezamestnaný. Popri poberaní čiastočného invalidného dôchodku pracoval na čiastočný pracovný úväzok.

Spornou medzi navrhovateľom a odporkyňou bola otázka, či náhrada za stratu na zárobku, ktorá navrhovateľovi patrila do 31. 12. 2003 a ktorá je od 01. 01. 2004 úrazovou rentou (§ 272 ods. 3 zákona č. 461/32003 Z. z.) má by vyjadrená vo výške v akej bola k 31. 12. 2003 skutočne vyplácaná, teda po odpočítaní dane alebo vo výške zodpovedajúcej výške zdanenej náhrady za stratu na zárobku.

Pripojené rozhodnutia OS v Prievidzi a KS v Trenčíne riešia iba dielčie nároky poškodeného - navrhovateľa, na náhrady škody z pracovného úrazu za obdobie od 01. 03. 1999 do 31. 01. 2001. Rozhodujúce je potvrdenie zamestnávateľa [REDAKOVANÉ], že k 31. 12. 2003 poukazovala navrhovateľovi náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti v sume 2.644,-Sk (87,80 eur).

Podľa § 272 ods. 3 o sociálnom poistení, náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, alebo pri uznaní invalidity, alebo čiastočnej invalidity a náhrada za stratu na zárobku, ktoré sa vyplácali do 31. 12. 2003 a nárok na ich výplatu trvá aj po

tomto dni sa považujú od 01. 01. 2004 za úrazovú rentu, a to v takej sume, v akej patrili do 31. 12. 2003.

Pokiaľ sa v citovanom ustanovení hovorí o sume v akej patrila do 31. 12. 2003, je v danom prípade potrebné za túto sumu považovať sumu v akej bola náhrada za stratu na zárobku vyplácaná alebo výška náhrady, ktorá mu k 31. 12. 2003 po zdanení patrila a nebola medzi účastníkmi sporná. Táto náhrada sa vypláca vo výške, ktorá patrila k 31. 12. 2003 aj po tomto dni.

Nemožno pritom stotožňovať úrazovú rentu priznanú podľa § 88 a § 89 zákona č. 461/2003 Z. z., ktorá od 01. 01. 2004 dani z príjmu nepodlieha a náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, ktorá sa podľa § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. za úrazovú rentu iba považuje a ktorá dani z príjmu podlieha.

Preto krajský súd považoval rozhodnutie odporkyne o tom, že navrhovateľ má nárok na úrazovú rentu podľa § 272 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 461/2003 Z. z., za súladné rozhodnutie so zákonom. V obdobných prípadoch zaujal takéto stanovisko aj odvolací súd v rozhodnutiach 9So/l/2011 a 9So/26/2012.

Námietky navrhovateľa týkajúce sa prepočtu priemerného zárobku k 30. 06. 2003 súd považuje za neopodstatnené, pretože odporkyňa nemá túto povinnosť prepočítavať výšku náhrady za stratu na zárobku vyplácanú k 31. 12. 2003, ale od 01. 01. 2004 preberá od zamestnávateľa výplatu plnení vyplývajúcich zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze, ktoré vznikli pred 26. 11. 1993 a nároky vzniknuté pred 01. 01. 2002 vyplývajúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu pri pracovnom úraze.“

Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol:

«Odvolací súd sa stotožnil s argumentáciou odporkyne, vychádzajúcou zo stanoviska Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 725/2003-1/41 zo dňa 08.12.2003, podľa ktorého sa suma úrazovej renty odo dňa 01.01.2004 podľa § 272 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z.z. stanoví ako priemer náhrad za stratu na zárobku, ktoré budú poškodenému vyplatené za rozhodujúce obdobie od 01.07.2003 do 31.12.2003.

Odvolací súd pritom vychádzal aj z rozsudku tunajšieho súdu pod sp. zn. 9So/223/2008 zo dňa 31.07.2009: „Podľa názoru odvolacieho súdu je možné akceptovať stanovisko odporkyne, že ak by vzala v úvahu iba sumu náhrady za mesiac december, ako

transformovanú úrazovú rentu, táto by predstavovala 7198 Sk, čo by bolo pre navrhovateľa nevýhodné. Preto postup podľa stanoviska MPSVaR z 8. decembra 2003 nie je v neprospech navrhovateľa a týmto postupom nebol ukrátený na svojich právach. V danom prípade odvolací súd vychádzal tiež z toho, že výšku vyplatenej náhrady straty na zárobku v II. polroku 2003 ako celok ale ani v jednotlivých mesiacoch navrhovateľ preukázateľne nenamietal a nežiadal jej súdne určenie. Vzhľadom na uvedené bolo možné považovať výšku náhrady za stratu na zárobku za danú a navrhovateľovi patriacu k 31. decembru 2003 podľa príslušných ustanovení zákona a odporkyňa nepochybila, ak takú sumu vzala za základ valorizácie k 1. januáru 2005 a následne k 1. júlu 2005, pričom netto náhrada za stratu na zárobku bola transformovaná na úrazovú rentu a následne valorizovaná.“

V zmysle vyššie uvedeného evidenčného listu k spisu č. 4669/IV zo dňa 27.11.2003 bola navrhovateľovi vyplatená za mesiac december (rok 2003) náhrada za stratu na zárobku vo výške 2478,- Sk, pričom postupom odporkyne (t. j. výpočtom priemernej sumy vyplácanej za rozhodné obdobie) bola k 01.01.2004 stanovená náhrada za stratu na zárobku v sume 2644,- Sk, teda v sume vyššej. Preto mal odvolací súd za to, že týmto postupom navrhovateľ nebol ukrátený na svojich právach.

K spornej otázke, či má byť od 01.01.2004 navrhovateľovi vyplácaná úrazová renta v sume rovnajúcej sa sume náhrady straty na zárobku pred alebo po odrátaní dane, odvolací súd odkazuje jednak na závery tunajšieho súdu, vyjadrené vo vyššie citovanom rozsudku, ako aj v rozsudkoch pod sp. zn. 9So/1/2011 zo dňa 31.01.2012 a 9So/26/2012 zo dňa 24.04.2013.

Podľa § 212 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z.z. náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a náhrada za stratu na dôchodku, ktoré sa vyplácali k 31. decembru 2003, a nárok na ich výplatu trvá aj po tomto dni, sa považujú od 1. januára 2004 za úrazovú rentu, a to v sume, v akej patrili do 31. decembra 2003. Na zvyšovanie úrazovej renty platí § 82 primerane.

Do 31. decembra 2003 nebola náhrada za stratu na zárobku oslobodená od dane z príjmov (§ 9 ods. 2 písm. i/ bod 1 zákona č. 366/1999 Z.z. o dani z príjmov).

Pokiaľ sa v § 272 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z.z. hovorí o „sume, v akej patrila do 31. decembra 2003“, je v danom prípade podľa názoru odvolacieho súdu potrebné za túto

umu považovať sumu v akej bola náhrada za stratu na zárobku vyplácaná k 31. decembru 2003 po zdanení.

Keďže odporkyňa po 31. decembri 2003 vyplácala náhradu za stratu na zárobku ako úrazovú rentu v sume rovnajúcej sa rozdielu výšky náhrady za stratu na zárobku a príslušnej dane z tohto príjmu, aj odvolací súd považoval za súladné so zákonom rozhodnutie z 12.12.2012, ktorým odporkyňa vyslovila, že navrhovateľ od 1. januára 2004 má nárok na úrazovú rentu v sume 87,80 € mesačne, ktorá bude podliehať zvyšovaniu podľa príslušných ustanovení zákona.

Nemožno pritom stotožňovať úrazovú rentu, priznanú podľa §§ 88 a 89 zák. č. 461/2003 Z.z., ktorá dani z príjmu nepodlieha, a náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, ktorá sa podľa § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. za úrazovú rentu iba považuje, a ktorá dani z príjmu podlieha.

Zároveň k námietkam navrhovateľa odvolací súd dodáva, že krajský súd v napadnutom rozsudku neuviedol, že úrazová renta, ktorá mu patrí podlieha dani z príjmov.

Pokiaľ zákonodarca v ustanovení § 272 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z.z. použil termín „považuje sa“ znamená to, že náhrada za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti je aj po 31. decembri 2003 naďalej náhradou za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti; za úrazovú rentu upravenú v §§ 88 a nasl. zák. č. 461/2003 Z.z. sa iba považuje a to na účely jej ďalšej výplaty po 31. decembri 2003, na účely jej valorizácie podľa § 89 ods. 8 zák. č. 461/2003 Z.z., resp. úpravy jej výšky pri zmene pracovnej schopnosti jej poberateľa podľa § 88 ods. 3 a § 89 ods. 4 zák. č. 461/2003 Z.z.

Požiadavku navrhovateľa o úpravu priemerného zárobku na náhradu za stratu na zárobku, ktorý mu patril k 30.06.2003, považoval odvolací súd za nedôvodnú, nakoľko odporkyňa nie je oprávnená znovu posudzovať nárok na náhradu za stratu na zárobku a meniť jej výšku. Navyše výpočet priemernej sumy náhrady za stratu na zárobku vyplácanej za rozhodné obdobie (júl až december 2003) odvolací súd nepovažuje za posúdenie nároku na túto dávku, resp. zmenu jej výšky. Ide len o stanovenie jej priemernej výšky za účelom zachovania nadobudnutých dávkových práv navrhovateľa.»

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého rozsudku najvyššieho súdu v spojení s druhým rozsudkom krajského súdu konštatuje, že závery v ňom vyjadrené nemožno označiť ako svojvoľné či arbitrárne. Najvyšší súd sa dôsledne zaoberal posúdením ťažiskových námietok sťažovateľa a správne poukázal na nemožnosť aplikácie § 293a zákona o sociálnom poistení na vec sťažovateľa z dôvodu, že tento nebol po utrpení pracovného úrazu evidovaný ako nezamestnaný, a tiež na rozdiel v právnej úprave medzi náhradou za stratu na zárobku (do 31. decembra 2003) a úrazovou rentou a z toho vyplývajúci odlišný spôsob ich zdaňovania, čo podporil aj odkazom na svoju judikatúru (rozsudky vo veciach sp. zn. 9 So 1/2011 z 31. januára 2012 a sp. zn. 9 So 26/2012 z 24. apríla 2013).

Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že argumentácia sťažovateľa sa obmedzuje len na opakovanie jeho predchádzajúcej argumentácie pred krajským súdom a najvyšším súdom a je výlučne výrazom jej odlišného skutkového a právneho hodnotenia veci, než aké zastávajú všeobecné súdy, do posúdenia ktorého ústavný súd s poukazom na už uvedené nie je ani oprávnený, ani povinný vstupovať (m. m. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Sťažovateľom uvádzané tvrdenia nijako nesignalizujú také pochybenia najvyššieho súdu, ktoré by mali ústavnoprávny rozmer, teda ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08). Samotná skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným (m. m. I. ÚS 313/2010, II. ÚS 134/09).

Sťažovateľ pred ústavným súdom tiež namieta, že rozsudok najvyššieho súdu je neodôvodnený, pretože z jeho pohľadu sú odôvodnenia prvého a druhého rozsudku

krajského súdu „*podobné*“ a krajský súd v druhom rozsudku „*uviedol v podstate rovnaké závery, ktoré riadne neodôvodnil*“. Časť sťažnosti týkajúcu sa takto formulovanej námietky, ktorej chýba akékoľvek bližšie ústavnoprávne relevantné odôvodnenie, je z pohľadu ústavného súdu tiež potrebné odmietnuť, a to najmä v situácii, keď je sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom kvalifikovane zastúpený advokátom (II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08, II. ÚS 309/2010). Takto formulované odôvodnenie sťažnostnej námietky pri absencii dôvodov majúcich ústavný rozmer totiž vytvára priestor pre dohady a dedukcie, čo sa pri uplatnení námietky o porušení základných práv (pri zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom) v konaní pred ústavným súdom zásadne neakceptuje (m. m. III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, III. ÚS 244/2014, I. ÚS 291/2017).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol túto časť sťažnosti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti a taktiež z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu

Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd o ním podanom odvolaní rozhodoval viac ako 21 mesiacov, čím porušil jeho právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Ústavný súd k tejto časti sťažnosti poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred jej podaním (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu týchto

práv nečinnosťou tohto súdu v čase doručenia sťažnosti nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je totiž to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESĽP (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

Zo sťažnosti a z jej príloh je zrejmé, že najvyšší súd v čase podania sťažnosti na ústavnom súde už o sťažovateľom podanom odvolaní právoplatne rozhodol napadnutým rozsudkom, ktorého právne závery sťažovateľ v časti svojej sťažnosti aj napáda.

Keďže sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v čase, keď najvyšší súd už vo veci samej nekonal, v dôsledku čoho už k namietanému porušovaniu v sťažnosti

označených práv jeho postupom nemohlo dochádzať, ústavný súd túto časť sťažnosti v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú (obdobne pozri IV. ÚS 189/2013, III. ÚS 350/2017, II. ÚS 415/2017).

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, sa ústavný súd už nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. februára 2018